

Miljökvalitetsnormer i prövningsprocessen

Annika Ekvall

Vattenvårdsdirektör

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Vad gör vattenmyndigheterna?

Vattenmyndigheten ska förvalta kvaliteten på vattenmiljön inom sitt vattendistrikt. Det innebär bland annat att vi:

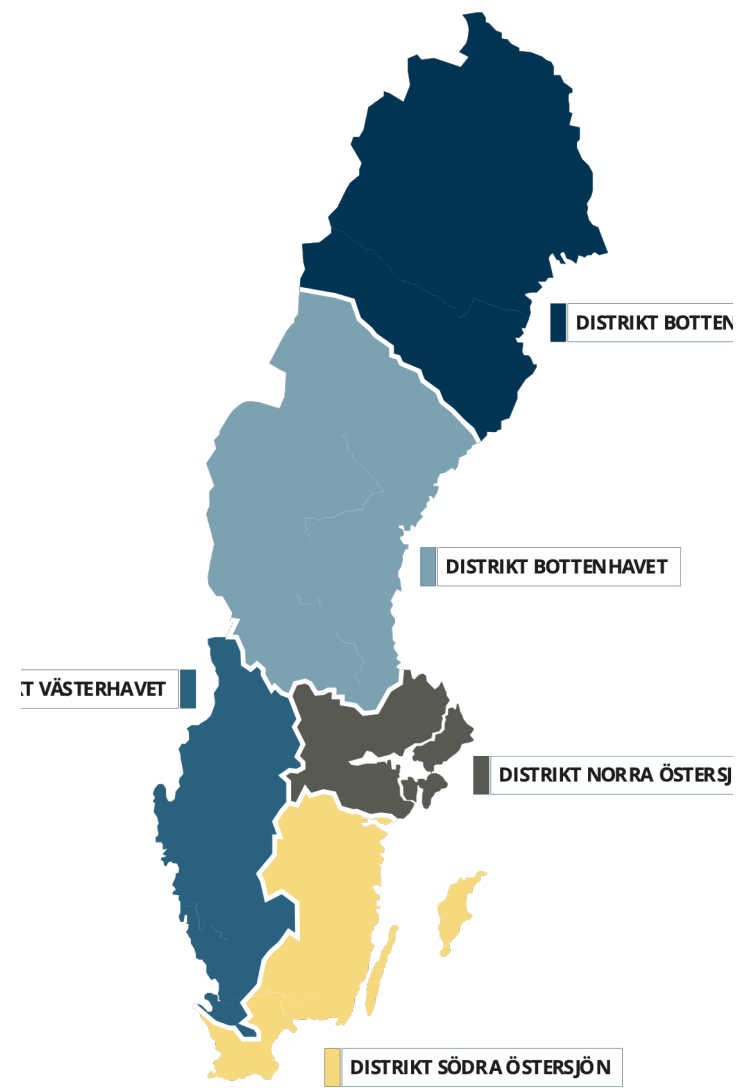
- Reviderar förvaltningsplan och åtgärdsprogram för vattendistriktet.
- Beslutar om miljökvalitetsnormer
- Samordnar vattenförvaltningsarbetet inom distriktet.
- Samverkar nationellt, regionalt och lokalt med berörda parter inom vattenförvaltningen.
- Lämnar uppgifter till Havs- och Vattenmyndigheten för vidare rapportering till Europeiska kommissionen.

Roller och ansvar inom vattenförvaltningen

- HaV och SGU tar fram föreskrifter (bindande) och vägledning (rekommendation).
- VM ansvarar för genomförandet.
 - Kansliet leder vattenförvaltningsarbetet, samordnar det arbete som länsstyrelserna gör genom beredningssekretariaten och samverkar med HaV, SGU och NV och tar fram beslutsunderlag till vattendelegationerna.
 - Vattendelegationerna är vattenmyndigheternas beslutande organ
- Länsstyrelserna sköter en stor del av det operativa arbetet
 - bedömer hur vattnet mår, matar in uppgifter i VISS, samordnar vattenförvaltningsarbetet på länsstyrelsen och i länet, stöttar VM i arbetet med åtgärdsprogram, förvaltningsplan och övervakningsprogram
- HaV rapporterar arbetet till EU.

Sveriges vattendistrikt

- Sverige indelas i fem vattendistrikt (5 kap. 13 § MB)
- Vattendelegation i Norrbottens, Västernorrlands, Västmanlands, Kalmar och Västra Götalands län (15 § förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion)
- Vattendelegationen beslutar om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner (4 kap. 8b § VFF samt förordning (2017:872) om vattendelegationer)
- Ett beredningssekretariat inom varje länsstyrelse som bistår vattenmyndigheten (6§ förordning om vattendelegationer)

Dagens frågor:

- Vad betyder MKN i omprövningen?
- Vad händer när man får ny kunskap om vattnet?

Vad är MKN?

- Miljökvalitetsnormer för vatten är bestämmelser om kvaliteten för vatten. Normerna gäller för alla som utför verksamheter som kan påverka vatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.
- MKN gäller för en specifik vattenförekomst, inte för någon specifik verksamhet.
- Egentligen skulle miljökvalitetsnormen för alla vattenförekomster vara minst god status till 2015.

4 kap. vattenförvaltningsförordningen

Fastställande av kvalitetskrav (1 §)

- Varje vattenmyndighet **ska** fastställa kvalitetskrav för yt- och grundvattenförekomster.

Konstgjorda eller kraftigt modifierade ytvattenförekomster (3§)

- Vattenmyndigheten **ska** förklara ytvattenförekomster som konstgjorda eller kraftigt modifierade under vissa förutsättningar.

Vattenmyndigheten kan besluta om undantag (9-10 §§)

- Tidsfrist eller mindre strängt krav

Undantag i form av avsteg från äventyrande- och försämringsförbudet (11-13 §§)

- Kan medges av myndighet eller kommun
- Möjlighet att tillåta verksamhet/åtgärd i strid med miljökvalitetsnormer

MKN i prövningar

- Tillämpning av miljö kvalitetsnormer för vatten

- 5 kap. 4 § miljöbalken:

En myndighet eller en kommun **får inte tillåta** att en verksamhet eller en åtgärd **påbörjas eller ändras** om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att **vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt** eller som har sådan betydelse att det **äventyrar möjligheten att uppnå** den status eller potential som vattnet ska ha enligt en **miljö kvalitetsnorm**.

Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr.

I grunden ett genomförande av Weserdomens principer –
försämringsförbud och krav på att MKN för vatten ska följas i prövningen

Hur tillvaratas kunskap som är relevant för normsättningen?

- Kunskap om vattnet
 - Finns det fisk?
 - Miljögifter?
 - Försurning
 - Vandringshinder?
 -
- Kunskap om samhällsintressen
 - Finns det andra intressen, t ex vattenuttag, elproduktion, livsmedelsförsörjning, rekreation, exploatering...
 - Står dessa intressen i konflikt med GES?
 - Kan behoven tillgodoses på annat sätt?

Vi hämtar data hos datavärdar

- Datavärdarna förvaltar miljödata från mätningar som utförts enligt etablerade och beskrivna metoder.
- Det är alltså mätdata från en viss plats och tidpunkt som förvaltas inom datavärdskapen.
- För att förvalta våra vatten på bästa sätt behövs mycket mer data än vad centrala myndigheter beställer.
- Datavärdarna har därför i uppdrag att ta emot data som skapats på uppdrag av nationella och regionala myndigheter samt kommuner, men även data som tagits fram av forskare, vattenvårdsförbund och verksamhetsutövare.
- De enda villkoren är att HaV:s undersökningstyper eller likartade metoder har följts och att data rapporteras enligt datavärdarnas mallar.

[Datavärdskap – här finns miljöövervakningsdata - Data och statistik - Data, kartor och rapporter - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

Underlag som kan påverka MKN

- Vattenmyndigheten ansvarar för att beslutade MKN är korrekt beslutade.
- Det är en adaptiv förvaltning där MKN ska omprövas minst vart sjätte år.
- Fördjupad normöversyn av vattenkraftspåverkade vatten görs med prioritering enligt NAP-tidplanen
- Samråd och beslut vid fler tillfällen än i den ordinarie 6-årscykeln
- VM kan ta emot underlag vid olika tillfällen som kan påverka MKN.
 - Den stora andelen underlag ska inkomma till VM och beredningssekretariaten i samband med **dataförsörjning och underlag till kartläggning och analys, åtgärdsanalys och normsättning** (kap. 3-4 VFF).
 - Underlag kan inkomma i samband med **samråd** om arbetsplan, översikt väsentliga frågor, förvaltningsplan (FP), åtgärdsprogram (ÅP) och MKN (VFF 2:4).
 - I samband med **prövning** kan en prövningsmyndighet begära yttrande från Vattenmyndigheten om domstolens utredning ger anledning anta att MKN är beslutad på felaktiga grunder och det har betydelse för den aktuella prövningen. (MB 22:13)
 - Lst eller verksamhetsutövare kan vid **samverkan/samråd** och **prövning av ny eller ändrad verksamhet** ta fram nytt underlag och mer detaljerade data, som kan hända visar att det finns anledning att ompröva MKN (5-8 §§ Förvaltningslagen (FL)).

Miljöbalken kap 22 §13

- **13 §** I mål som avser en verksamhet eller åtgärd som påverkar vattenmiljön ska mark- och miljödomstolen hämta in ett yttrande från den länsstyrelse som är berörd vattenmyndighet, om
 1. utredningen i målet ger anledning att anta att
 - a) något förhållande av betydelse för miljö kvalitetsnormgivningen inte överensstämmer med det som lagts till grund för en sådan norm, och
 - b) den bristande överensstämmelsen har betydelse för möjligheten att bestämma rimliga och ändamålsenliga miljövillkor, eller
 2. prövningen avser en fråga om att tillåta en verksamhet eller åtgärd med stöd av bestämmelser om undantag från 5 kap. 4 §.

Vill du hålla dig informerad?

- <https://www.vattenmyndigheterna.se/om-vattenmyndigheterna/nyheter-och-press.html>

Här prenumererar du gratis på våra nyheter

Ätran (Kvarnabäcken-Skåpanäs)

Ätran (Kvarnabäcken-Skåpanäs) - Vattendrag - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige (lansstyrelsen.se)

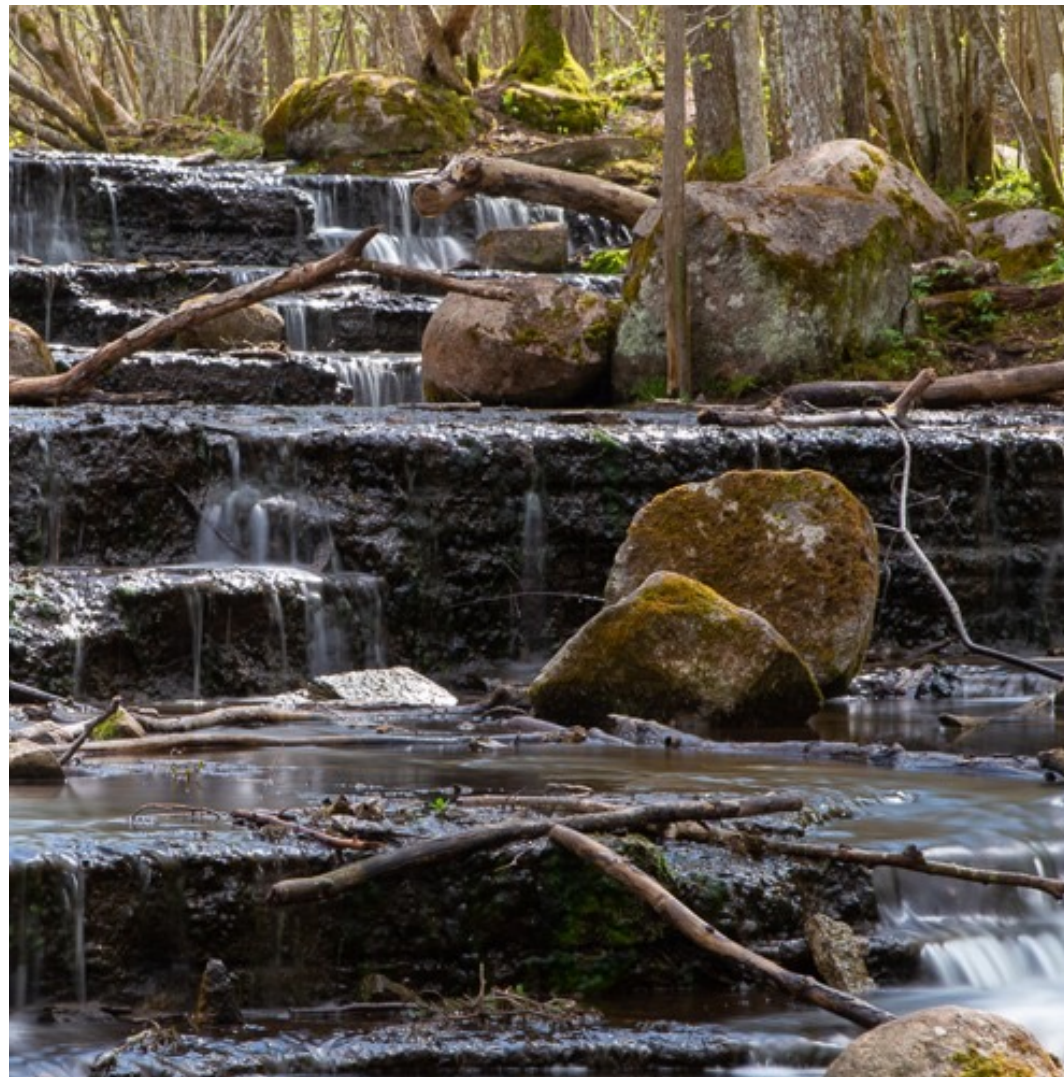
MKN: God Ekologisk potential 2033

Vattenförekomsten har förklarats som kraftigt modifierad.

Miljö kvalitetskrav är ställda med hänsyn till de verksamheter eller miljövärden som riskerar att påverkas negativt av de åtgärder som krävs för att nå god ekologisk status. Här listas de åtgärder som bedömts nödvändiga för att klara kvalitetskraven. Om alternativa åtgärder kan ge lika god effekt på vattnets ekologiska status ska det anses likvärdigt.

Sammanfattning

- VM sätter normer på regeringens uppdrag
- MKN är en ram som talar om vad som kan tillåtas i vattnet för alla berörda
- MKN är en avvägning mellan naturens och samhällets olika intressen
- VM är intresserade av alla data, och det finns flera sätt att lämna in dem
- Data framtagna med rätt metod är mer värda än andra data
- Ju mer data VM får tidigt i processen desto bättre MKN får vi.

Tack för att ni lyssnade

Tillsammans värnar vi vattnets värden

Länsstyrelsen
Västra Götaland